

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 474/2013 Z. z. o výbere mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony predkladá Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky na základe úlohy B.5. z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 609 z 5. októbra 2022.

Návrhom zákona sa do slovenského právneho poriadku čiastočne transponuje smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/362 z 24. februára 2022, ktorou sa menia smernice 1999/62/ES, 1999/37/ES a (EÚ) 2019/520, pokiaľ ide o poplatky za používanie určitej dopravnej infraštruktúry vozidlami (Ú. v. EÚ L 69, 4. 3. 2022) (ďalej len „smernica (EÚ) 2022/362“). Cieľom návrhu zákona je náležitá regulácia zásad spoplatnenia vymedzených úsekov ciest mýtom v súlade s uvedenou smernicou so zámerom nastavenia mýtnych sadzieb tak, aby Slovenská republika nebola znevýhodnená v ekonomickom a dopravnom modeli ako tranzitná krajina v rámci stredoeurópskeho priestoru. V rámci transpozície smernice (EÚ) 2022/362 sa v čl. II návrhu zákona upravuje zákon č. 639/2004 Z. z. o Národnej diaľničnej spoločnosti a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov a v čl. III zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Úplná transpozícia smernice (EÚ) 2022/362 sa vykoná prostredníctvom súvisiacej úpravy v návrhu nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa ustanoví spôsob výpočtu mýta, sadzby mýta, spôsob určenia emisnej triedy vozidla a systém zliav zo sadzieb mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií.

Zároveň dochádza v čl. IV k úprave zákona č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s cieľom zníženia zdanenia vozidiel používaných na podnikanie na úroveň minimálnych sadzieb daní stanovených v prílohe I smernice Európskeho parlamentu a Rady 1999/62/ES zo 17. júna 1999 o poplatkoch za používanie určitej dopravnej infraštruktúry vozidlami (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 7/zv. 4; Ú. v. EÚ L 187, 20.7.1999) v platnom znení (ďalej len „smernica 1999/62/ES“) v spojení s ustanoveniami článku 3 a článku 6 tejto smernice ktorými sú harmonizované minimálne sadzby dane pre ťažké nákladné vozidlá nad 12 ton v závislosti od hmotnosti vozidla (alebo jazdnej súpravy), počtu náprav a typu pruženia hnacej nápravy. Hlavným dôvodom na úpravu ročných sadzieb dane z motorových vozidiel je forma podpory štátu pre slovenských autodopracov na výmenu tachografov v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1054 z 15. júla 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 561/2006, pokiaľ ide o minimálne požiadavky na maximálne denné a týždenné časy jazdy, minimálne prestávky a doby denného a týždenného odpočinku, a nariadenie (EÚ) č. 165/2014, pokiaľ ide o určovanie polohy prostredníctvom tachografov (Ú. v. EÚ L 249, 31.7.2020). Dochádza tiež k zjednoteniu úpravy sadzby dane podľa veku vozidla rovnako pre všetky typy vozidiel aj do 3,5 tony aj nad 3,5 tony.

Návrh zákona má vplyvy na rozpočet verejnej správy, vplyvy na podnikateľské prostredie, ako aj vplyvy na životné prostredie, nemá sociálne vplyvy, ani vplyvy na informatizáciu spoločnosti, ani vplyvy na služby verejnej správy pre občana, ani vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, ani vplyvy na limit verejných výdavkov.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi Slovenskej republiky a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, zákonmi Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K čl. I

K čl. I bodom 1 a 2

V nadväznosti na príslušné ustanovenia smernice (EÚ) 2022/362 sa určuje, že súhrnná sadzba mýta predstavuje súčet poplatku za infraštruktúru, poplatku za emisie CO₂ a poplatku za externé náklady spojené so znečistením ovzdušia spôsobeným premávkou.

V súlade s ustanoveniami smernice (EÚ) 2022/362 je potrebné zaviesť legálnu definíciu nových foriem poplatkov tvoriacich zložku mýtnych sadzieb, a to poplatok za infraštruktúru, poplatok za emisie CO₂ a poplatok za externé náklady spojené so znečistením ovzdušia spôsobeným premávkou.

Zároveň sa ustanovuje, že prostredníctvom nariadenia vlády môže byť ustanovený systém zliav v súvislosti s uplatňovaním poplatku za infraštruktúru, ktorú si môže uplatniť prevádzkovateľ vozidla a rovnako sa upravujú súvisiace ustanovenia.

K čl. I bodom 3, 4, 6 a 7

Vypúšťajú sa ustanovenia o určení emisnej triedy EURO vozidla v prípade absencie tohto údaju v dokladoch o vozidle, keďže tieto ustanovenia patria svojim charakterom do vykonávacieho predpisu stanovujúceho spôsob určenia emisnej triedy a zároveň dochádza k súvisiacim legislatívnotechnickým úpravám v rámci zákona.

K čl. I bodu 5

Doplnenie povinnosti prevádzkovateľa vozidla alebo vodiča vozidla registrovať do elektronického mýtného systému technické údaje vozidla podľa osvedčenia o zhode COC a informačnej dokumentácie pre zákazníka (CIF) pre náležité určenie emisnej triedy vozidla, a to v prípade, ak v osvedčení o evidencii vozidla vydaného na Slovensku alebo v cudzine absentujú tieto potrebné údaje.

K čl. I bodu 8

Legislatívnotechnické upresnenie znenia nadpisu.

K čl. I bodu 9

V kontexte úpravy článku 7j smernice (EÚ) 2022/362 sa ustanovuje, že správca výberu mýta a poskytovateľ Európskej služby elektronického výberu mýta je povinný vydať prevádzkovateľovi vozidla doklad o úhrade mýta obsahujúci náležité údaje.

K čl. I bodom 10 až 12

Ustanovenia reagujú na novozavedenú definíciu podstatne zmeneného mýtného režimu v smernici (EÚ) 2022/362 a na potrebu informovať Európsku komisiu o významných aspektoch nového alebo podstatne zmeneného mýtného režimu zo strany Ministerstva dopravy Slovenskej republiky.

K čl. I bodu 13

V nadväznosti na obsahové požiadavky smernice (EÚ) 2022/362 je potrebné upraviť aj splnomocňovacie ustanovenie, na základe ktorého možno vydať nariadenie vlády ustanovujúce spôsob výpočtu mýta, sadzby mýta a spôsob určenia emisnej triedy vozidla, prípadne nariadenie vlády ustanovujúce systém zliav zo sadzieb mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií.

K čl. I bodu 14

Doplnenie smernice (EÚ) 2022/362 do zoznamu preberaných právnych aktov EÚ.

K čl. II

K bodu 1

V súlade s čl. 1 bodom 21 smernice (EÚ) 2022/362, v ktorom dochádza k nahradeniu čl. 11 smernice 1999/62/ES v platnom znení, sa upravuje povinnosť Národnej diaľničnej spoločnosti, a. s. ako správcu výberu mýta a správcu výberu úhrady a evidencie diaľničných známok zverejňovať požadované informácie súvisiace so spoplatnením pozemných komunikácií na svojom webovom sídle.

K bodom 2 a 3

Ustanovenia o zriadení transpozičnej prílohy, ktorej obsahom je zoznam preberaných právnych aktov EÚ s uvedením smernice (EÚ) 2022/362.

K čl. III

K čl. II bodu 1

V súlade s prílohou 1 smernice (EÚ) 2019/520 v znení čl. 3 smernice (EÚ) 2022/362 sa dopĺňajú údaje poskytované Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky inému členskému štátu Európskej únie v rámci informačného systému EUCARIS.

K čl. II bodu 2

Doplnenie smernice (EÚ) 2022/362 do zoznamu preberaných právnych aktov EÚ.

K čl. IV

K bodom 1 a 2

Upravuje a spresňuje sa základ dane rozdelením vozidiel podľa jednotlivých kategórií L, M1 až M3, N1 až N3 a O1 až O4.

K bodu 3

Cieľom tohto návrhu zákona je zníženie zdanenia vozidiel používaných na podnikanie na úroveň minimálnych sadzieb daní stanovených v prílohe smernice 1999/62/ES v platnom znení v spojení s ustanoveniami článku 3 a článku 6 tejto smernice ktorými sú harmonizované minimálne sadzby dane pre ťažké nákladné vozidlá nad 12 ton. Okrem toho, sa navrhuje primerane znížiť aj sadzby dane pre vozidlá nad 3,5 tony do 12 ton, ktoré na Slovensku tiež platia poplatky za používanie cestnej infraštruktúry (mýto za používanie vymedzených úsekov diaľnic, rýchlostných ciest a ciest I. triedy). Zmena sadzieb sa netýka vozidiel kategórie L, M1 a N1 (vozidlá do 3,5 tony), ktoré neplatia mýto, ale diaľničné známky s časovou platnosťou. Ročné sadzby dane pre vozidlá sú uvedené v prílohe č. 1 až 1e rozdelené podľa jednotlivých kategórií L, M1 až M3, N1 až N3 a O1 až O4 a v prípade kategórie N3 sa ďalej člení podľa druhu karosérie BA, BB, BC alebo BD.

Dochádza tiež k zjednoteniu úpravy sadzby dane podľa veku vozidla rovnako pre všetky typy vozidiel aj do 3,5 tony aj nad 3,5 tony.

K bodom 4 a 5

Legislatívnotechnická úprava v nadväznosti na zmenu § 6 a 7.

K bodu 6

Legislatívnotechnická úprava na stanovenie lehoty podania žiadosti o určenie preddavkov inak.

K bodu 7

Navrhuje sa nastaviť prechodné ustanovenie s ohľadom na prijatie nových ročných sadzieb daní v § 6 a v prílohe č. 1 až č. 1e s úpravou ročnej sadzby dane v § 7. Navrhuje sa, aby sa tieto nové ročné sadzby dane uplatnili na zdaňovacie obdobie roku 2025.

Súčasne sa navrhuje, aby si daňovník preddavky na daň vypočítané z predpokladanej dane uvedenej v daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie 2024, prepočítal v súlade s novo nastavenými úpravami ročnej sadzby dane a na základe tejto skutočnosti platil preddavky na daň, ktoré sa týmto považujú za vyrubené správcom dane.

K bodom 8 a 9

Navrhuje sa nová úprava príloh č. 1 a č. 1a s doplnením príloh č. 1b až 1e s ročnými sadzbami pre všetky vozidlá v členení na kategórie L, M1 až M3, N1 až N3 a O1 až O4. V prípade vozidla kategórie N3 sa ďalej rozlišuje aj druh karosérie BA, BB, BC alebo BD.

K bodu 10

Doplnenie smernice (EÚ) 2022/362 do zoznamu preberaných právnych aktov EÚ.

K čl. V

Ustanovuje sa účinnosť zákona 1. januára 2025, okrem čl. I až III, ktorých účinnosť sa ustanovuje 1. júla 2025. Účinnosť čl. I až III zohľadňuje lehotu potrebnú na implementáciu zmien v mýtnom systéme a notifikáciu poskytovateľov Európskej služby elektronického výberu mýta.